

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/270/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116213609
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1116213609.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu Mgr. Adely Unčovskej a JUDr. Mariany Harvancovej, v právnej veci žalobcu: L.. M. W., D.. XX.X.XXXX, N. S. XB, N., proti žalovanému: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, IČO 17335345, o zaplatenie 75 429,12 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.9.2018, sp.zn. 12C/45/2017, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti výroku II. (ktorým zamietol žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 75 429,12 eur za obdobie od 29.6.2018 do zaplatenia) m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 75 429,12 eur za obdobie od 29.6.2018 do zaplatenia, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vo výroku III. sa rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a v rozsahu zrušenia sa v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 75 429,12 eur, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.) a deklaroval, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2. Prisudzujúci výrok právne odôvodnil § 37 ods.1, § 39, § 39a, § 49a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „Občiansky zákonník „), § 13, § 8 ods.1 písm. c/, d/, § 19 ods.8, § 29d ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej „zákon č. 180/1995 Z.z.“), keď v konaní nebolo sporným, že žalobca je synom poručičky O. W., naposledy N. XXX XX R. XXX, nar. dňa X.X.XXXX, R.. W. X.X.XXXX, ktorá bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. území U., obec U., okres Nitra, vedených v katastri nehnuteľností Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru, zapísaných na LV č. XXXX, ako parcela registra “C” evidovaná na katastrálnej mape s parc. č. XXXX, orná pôda o výmere 4 992 m² (ďalej “ pozemok”). Na liste vlastníctva bola označená len menom, priezviskom a rodným priezviskom, bez uvedenia adresy. Dňa 15.12.2015 uzatvoril žalovaný (zo zákona zastupujúci neznámych vlastníkov poľnohospodárskej pôdy) ako predávajúci Kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX-A.-G..XX so spoločnosťou MH Invest, s.r.o., so sídlom Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava, IČO: 36 724 530 ako kupujúcim, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k pozemkom matky žalobcu za účelom realizácie významnej investície - výstavby strategického parku v katastrálnom území: O., R., W., U., Č. V. R. podľa osvedčenia Ministerstva hospodárstva SR a uznesenia Vlády SR (predmetom investície bola vybudovanie závodu M. - U. F.) a ktorá bola dňa 15.12.2015 zverejnená v Centrálnom registri zmlúv. Úlohou žalovaného bolo po prijatí kúpnej ceny vyplatiť toho ktorého neznámeho vlastníka, po tom ako sa o túto prihlási (resp. dedičov).

Vo februári 2016 kontaktoval poručiťku O. W. V. A.. I. T. (sestru žalobcu) advokát O.. L. G. s písomnou ponukou na poskytnutie právnych služieb pri majetkovoprávnom vysporiadaní práv a nárokov, pri návšteve zo dňa 22.3.2016 ponúkol p. O. W. právnú pomoc pri vybavení náhrady za pozemok a uviedol, že keďže ide o jednoduchú záležitosť spočívajúcu len v podaní žiadosti, rovno jej vyplatí sumu 10 000 eur a zvyšok bude jeho odmena. O.. G. si na stretnutie priniesol pripravené plnomocenstvo a ďalšiu zmluvu, o ktorej uviedol, že ide o štandardnú zmluvu výhodnú pre klienta, ktorej obsah matka a sestre žalobcu neozrejmil a tieto mali za to, že ide o zmluvu o poskytovaní právnych služieb. Matka žalobcu mala v čase uzatvorenia zmluvy 93 rokov, trpela viacerými závažnými diagnózami, suma 10 000 eur bola ňu vysoká a nemala dôvod ju spochybňovať. Následne bola I. T. kontaktovaná žalovaným ohľadom problémov so zastupovaním advokáta Košťála u žalovaného, keďže tento počas riešenia spôsobu vyplatenia kúpnej ceny predložil dodatočne Zmluvu o postúpení pohľadávky a postupne začal tvrdiť, že sa jedná už o jeho vlastnú pohľadávku. Okrem plnomocenstva predložil dodatočne aj zmluvu, ktorou údajne p. O.. W.Č. postúpila pohľadávku voči žalovanému na náhradu za kúpnu cenu za pozemok prevedený na MH Invest, s.r.o. v zmysle Kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX-A.-G.XX zo dňa 15.12.2015 na občianske združenie PUBLICUM IUVENE o. z., so sídlom Pri strelnici 45, 949 01 Nitra, IČO: 37 860 143, ktorého členom a predsedom je O.. L. G., a to za odplatu 10 000 eur, v ktorej sa skutočná výška postúpenej pohľadávky neuvádzala v číselnom ani slovnom označení.

3. Žalobca si v predmetnom konaní uplatnil nárok na zaplatenie finančnej náhrady za prevod vlastníckeho práva k pozemku, a to vo výške kúpnej ceny dohodnutej na 75 429,12 eur v zmysle § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z. z. Žiadosťou zo dňa 24.6.2016 si matka žalobcu uplatnila u žalovaného nárok na zaplatenie uvedenej finančnej náhrady, ktorú doplnila podaním zo dňa 30.6.2016. Výzvou zo dňa 18.7.2016 žalovaný informoval právneho zástupcu p. O. W., že mu boli doručené aj iné žiadosti o zaplatenie finančnej náhrady za pozemok z depozitu žalovaného, a to advokátom O.. L. G.Ď., najskôr ako zástupcovi p. O.F. W. a dodatočne ako predsedovi občianskeho združenia PUBLICUM IUVENE, o.z. (ďalej aj ako PI), za ktoré konal advokát O.. L. G. z titulu funkcie jeho predsedu a nárok odôvodňoval Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 22.3.2016. Žalovaný zaujal stanovisko, že nie je oprávnený rozhodovať komu vyplatí vyvlastňovaciu náhradu a vyzval p. O. W. V. O.. L. G., aby sa písomne dohodli. Matka žalobcu žalovanému v žiadosti a jej doplnení preukázala odvolanie plnomocenstva udeleného O.. L. G. a uviedla dôvody svedčiace o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky spolu s preukázaním odstúpenia od tejto zmluvy, ktoré z opatrnosti vykonala. Vzhľadom na to, že konanie p. O.. G. mohlo napĺňať skutkovú podstatu zločinu podvodu, bolo podané trestné oznámenie a na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Nitra sa vedie trestné konanie pod sp. značkou Č.: P-XXXX/X-S.-D.-XXXX. Z dôvodu úmrtia p. O. W. dňa 1.7.2016 Okresný súd Nitra poveril notárku M.. W. N., so sídlom úradu T. XX, XXX XX D. ako súdnu komisárku na prejednanie dedičstva, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 9D/227/2016. Uznesením zo dňa 15.3.2017, sp. zn. 9D/227/2016, D not. 118/2016, IČS: 4116219734, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 15.3.2017, nadobudol predmetnú pohľadávku žalobca. Žalobca v konaní uvádzal, že zmluva o postúpení pohľadávky medzi jeho matkou a O.. L. G. je zjavne neplatná, preto je žalobca ako jediný právny nástupca oprávnený na vyplatenie finančnej náhrady v depozite žalovaného. Zmluva nebola uzatvorená vážne, nakoľko matka žalobcu konala v presvedčení že podpisuje zmluvu o právnom zastúpení a nie zmluvu o prevode pohľadávky, zmluva bola matkou žalobcu uzatvorená v omyle vyvolanom profesionálnou ľst'ou L.. G. ako druhého účastníka zmluvy (čl. IV ods. 2 dodatku k zmluve o postúpení pohľadávky zavádza 100%-nú sankciu pre prípad, že by sa matka žalobcu pokúsila zmluvu zrušiť) a zmluva vykazuje aj znaky úžery, keď vzájomné protiplnenia sú v zrejmom nepomere, keďže výška odplaty predstavovala len 13,26 % hodnoty pohľadávky za situácie, keď k jej uzatvoreniu došlo medzi advokátom a 93 ročnou matkou žalobcu, ktorej dôverčivosť bola v tomto prípade zneužitá. Zmluva je podľa žalobcu neplatná aj pre rozpor z dobrými mravmi a nespôsobilosť jeho matky na uzatvorenie takej zmluvy vzhľadom na jej v tom čase už zlý zdravotný stav.

4. Súd prvej inštancie v rozhodnutí ďalej uviedol, že žalovaný konal v rozsahu svojich zákonných oprávnení, keď zastupoval matku žalobcu v súvislosti s predajom jej pozemku ako nezistenú vlastníčku (v pozemkovej knihe bola evidovaná iba menom a priezviskom, čo medzi stranami sporné nebolo a preto v predmetnej veci došlo k naplneniu legálnej definície nezistenej vlastníčky podľa § 13 zákona č. 180/1995 Z.z.). Žalovaný v predmetnej veci nie je správnym orgánom, a preto za správnu nepovažoval úvahu žalobcu, že si žalovaný vo veci vyplatenia náhrady mal túto otázku ako sám vyhodnotiť (a dať za pravdu žalobcovi), zároveň však uviedol, že postup žalovaného podľa svojich interných noriem ho nezabavuje zodpovednosti navonok voči tretím osobám. Prvoinštančný súd konštatoval, že v rozhodnom čase (t.j. v prvej polovici roka 2016) došlo k stretu dvoch žiadostí o vyplatenie náhrady za prevod

vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré vlastnila pani W., pričom ako oprávnené sa hlásili dva subjekty - žalobca (resp. jeho právny predchodca) a združenie Publicum Iuvene, o.z.. Z podstatných skutočností poukázal na uznesenie vydané v dedičskom konaní dňa 15.3.2017, sp. zn. 9D/227/2016, D not. 118/2016, IČS: 4116219734 (ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 15.3.2017), kde bolo o nároku voči žalovanému rozhodnuté a ktoré zároveň preukazuje aj aktívnu legitimáciu žalobcu v spore. Pokiaľ aj pôvodná žiadosť poručiteľky mohla byť sporná, žalobca bezpečne preukázal oprávnenie žiadať vyplatenie náhrady citovaným rozhodnutím. Pasívna legitimácia žalovaného sporená nebola a tento je ako súčasný držiteľ náhrady na strane žalovaného oprávnený. Námietky žalobcu o neplatnosti právnych úkonov pani W. sa súdu prvej inštancie javili ako dôvodné (avšak vzhľadom na citované uznesenie dedičského súdu bezpredmetné).

5. Súd prvej inštancie poukazujúc na § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z.z. stanovujúceho splatnosť náhrady na dva roky v rozhodnutí ďalej uviedol, že podľa tvrdenia žalobcu je žalovaný v omeškaní od 29.6.2016 (dňom nasledujúcim po doručení žiadosti o vyplatenie náhrady), avšak v zmysle citovaného ustanovenia bola najskôr pohľadávka žalobcu splatná dňom 29.6.2018 (a nie 29.6.2016). V tom čase však bol nárok na vyplatenie náhrady spochybný žiadosťou podanou L. G., resp. občianskym združením Publicum Iuvene. § 19 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. v tom čase nevylučoval prevod práva na vyplatenie náhrady. Ku dňu rozhodnutia súdu bol už nárok žalobcu preukázaný, nie však v čase, ktorý označil žalobca. Na základe uvedeného súd prvej inštancie zaviazal žalovaného vyplatiť žalobcovi náhradu zloženú v jeho depozíte, avšak nárok na úroky z omeškania žalobcovi nepriznal z dôvodu nepreukázania, že k omeškaniu došlo v deň tvrdeného žalobcom.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods.1,2, § 255 ods.1, § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) konštatujúc, že nárok žalobcu nebol splatný pre osobitnú právnu úpravu splatnosti žalovaného nároku, dôvody na jeho domáhanie sa žalobou neboli dané od začiatku konania, ale najskôr nastali až krátko pred rozhodnutím vo veci.

7. Proti časti výroku II. a výroku III. rozhodnutia podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca odôvodňujúci tým, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods.1 písm. b/ Cs.p.) a rozhodnutie má vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods.1 písm. d/ C.s.p.). Poukazujúc na § 216 ods.1 C.s.p., § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a na právny názor vyslovený súdom prvej inštancie o tom, že pohľadávka voči žalovanému bola splatná najskôr dňom 29.6.2018, žalovaný sa týmto dňom dostal do omeškania s plnením svojho záväzku. Súd prvej inštancie bol v nadväznosti na uvedené povinný priznať mu (s poukazom na vlastné závery) úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 75 429,12 eur odo dňa 29.6.2018 do zaplattenia. Pokiaľ ide o výrok o náhrade trov konania, žalovaný je v omeškaní len dva mesiace a 14 dní, čo súd v príkrom rozpore so spravodlivosťou vyhodnotil ako dôvody hodné osobitného zreteľa na to, aby si odvolateľ vznikuté trovy znášal sám. Trovy konania, ktoré mu v tomto súdnom konaní vznikli, sú bez ďalšieho účelne vynaložené, keď žalovaný dobrovoľne nezaplatil ani po splatnosti pohľadávky, na pojednávaní súdu dňa 12.9.2018 neprijal na výzvu súdu zmier a zaplatil až na základe autoritatívneho rozhodnutia súdu. Odvolateľ na základe uvedeného žiada, aby odvolací súd rozhodnutie v napadnutej časti zmenil tak, že mu prizná úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 75 429,12 eur odo dňa 29.6.2018 do zaplattenia a nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Žalovaný v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu navrhol toto zamietnuť z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozsahu napadnutom odvolaním správne. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie v tom, že pohľadávka je síce splatná od 29.6.2018, ale žalovaný nie je s plnením v omeškaní, pretože mu nebola poskytnutá potrebná súčinnosť. S odkazom na § 520, § 523 Občianskeho zákonníka uviedol, že v konaní preukázal, že k vyplateniu finančnej náhrady nedošlo jeho vinou, ale vinou žalobcu, resp. jeho právnej predchodkyne, ktorá postúpila pohľadávku voči SPF na občianske združenie PUBLICUM IUVENE, o.z., ktoré si následne uplatnilo u žalovaného rovnaký nárok, a to ešte pred podaním žiadosti žalobcu. Keďže existovali dve žiadosti o to isté plnenie a žalovaný nie je oprávnený rozhodovať o platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov, žiadať opakovane žalobcu o doloženie buď súdneho rozhodnutia alebo dohody medzi postupcom a postupníkom. Skutočnosť, že pohľadávka voči žalovanému bola predmetom aktív v dedičskom konaní po právnej predchodkyňi žalobcu, nezakladá právo na vyplatenie z depozitu, toto rozhodnutie nepredstavuje exekučný titul a na jeho základe nie je fond povinný vyplatiť finančnú náhradu. Až na základe rozhodnutia v tomto konaní,

v ktorom súd musel prejudiciálne riešiť, či je zmluva o postúpení pohľadávky absolútne neplatná, mohol fond vyplatiť finančnú náhradu žalobcovi a zbaviť sa tak povinnosti plniť finančnú náhradu PUBLICUM IUVENE, o.z.. Na základe uvedeného je správne aj rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, keďže žalovaný žiadnym spôsobom nezapríčinil, že žalobca musel svoje právo uplatniť na súde. S ohľadom na okolnosti a povahu súdneho sporu nie je spravodlivé žiadať od žalovaného trovy konania, pretože tento nezapríčinil súdny spor a bol to práve on, ktorý žalobcu upozornil na podozrivé konania PUBLICUM IUVENE, o.z..

9. Žalobca k výzve odvolacieho súdu zo dňa 24.2.2020 realizovanej podľa § 382 C..sp. opakovane poukázal na to, že podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie je jeho pohľadávka oči žalovanému splatná najskôr dňom 29.6.2018 a týmto dňom mu vznikol nárok na priznanie úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 75 429,12 eur za obdobie odo dňa 29.6.2018 do zaplatenia.

10. Žalovaný v písomnom podaní zo dňa 21.2.2010 uviedol, že ust. § 517 ods.1,2, § 563 Občianskeho zákonníka nie je možné na uvedený prípad spravodlivo aplikovať. V danom prípade ide o plnenie z iných skutočností uvedených v zákone, konkrétne ide o povinnosť fondu uvedenú v § 19 ods.8 zákona č. 180/1995 Z.z. vyplatiť finančnú náhradu vlastníkovi za prevod pozemkov nezisteného vlastníka vo výške, ktorú fond prijal podľa cenových predpisov platných v čase uskutočnenia právnych úkonov v lehote splatnosti 2 roky odo dňa uplatnenia si práva na náhradu vlastníkom. Na vyplatenie finančnej náhrady je potrebné fondu preukázať, že žiadateľ je vlastníkom náhrady, čo v danom prípade preukázali dva subjekty. Súd sa v danom prípade musel vyporiadať s otázkou, či bol v omeškaní žalovaný, resp. žalobcu a uznal argumentáciu žalovaného, že nie je kompetentným orgánom na posúdenie otázky platnosti právnych úkonov žalobcu a PUBLICUM IUVENE, o.z., aj keď ďalšie odôvodnenie súdu môže znieť zmätočne. Ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka v danom prípade nie je možné aplikovať vôbec, pretože § 19 ods.8 zákona č. 180/1995 Zb. jednoznačne vyplýva splatnosť pohľadávky do dvoch rokov odo dňa uplatnenia práva oprávnenou osobou na finančnú náhradu z depozitného účtu SPF. Ustanovenie splatnosti pohľadávky právnym predpisom automaticky vylučuje povinnosť dlžníka splatiť dlh podľa § 563 Občianskeho zákonníka, teda prvý deň po tom, čo ho o plnenie požiadal veriteľ.

11. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania podaného žalobcom (§ 379, § 380 ods. 1, 378 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a po vyjadreniach sa strán k použitiu pre vec podstatných zákonných predpisov uvedených vo výzve odvolacieho súdu zo dňa 18.2.2020 (§ 382 C.s.p.) dospel k nasledovným záverom.

12. Ako prvoradá konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať, aj keď tieto neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

13. V súvislosti s opravným prostriedkom podaným žalobcom odvolací súd upozorňuje, že rozsah prieskumu vykonaného v rámci odvolacieho konania je zásadne daný odvolaním (§ 380 ods. 1 C.s.p.), podľa ktorého je odvolací súd viazaný návrhom odvolateľa, ktorý zahrňuje v sebe jednak kvalitatívnu ako i kvantitatívnu stránku a sám odvolateľ si spravidla určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie odvolacím súdom preskúmané a dôvody, z ktorých má byť preskúmané. Predmetom odvolacieho prieskumu (vychádzajúc z obsahu odvolania) je zamietajúci výrok v časti, v ktorej súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 75 429,12 eur za obdobie odo dňa 29.6.2018 do zaplatenia (t.j. časť výroku II.) a výrok III. o nároku na náhradu trov konania.

14. Vo vzťahu k časti zamietajúceho výroku II. napadnutého odvolaním konštatuje dôvodnosť odvolacích námietok žalobcu podľa § 365 ods.1 písm. b/ C.s.p. (konštatovaných v odvolaní) a podľa § 365 ods.1 písm. h/ C.s.p., ktoré je možné vyvodiť z obsahu odvolania. Vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia v tejto časti je nutné uviesť, že odôvodnenie rozhodnutia je v tejto časti nejednoznačné, nezrozumiteľné a vo vzájomnom rozpore, keď na jednej strane síce konštatuje, že v zmysle § 19 ods.8 zákona č. 180/1995 Z.z. bola pohľadávka žalobcu uplatnená v konaní splatná dňom 29.6.2018 (a nie 29.6.2016 ako tvrdil žalobca), avšak na strane druhej zamietnutie žaloby v časti o zaplatenie úrokov z omeškania bez ďalšieho odôvodnil výlučne tým, že „žalobca nepreukázal že k omeškaniu došlo v ním tvrdený deň.“

15. Podstatnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti podaného odvolania v tejto časti je posúdenie, či sa žalovaný dostal do omeškania s vyplatením finančnej náhrady podľa § 19 ods.8 zákona č. 180/1995 Z.z. vlastníkovi za prevod pozemkov nezisteného vlastníka vo výške, ktorú fond prijal podľa cenových predpisov platných v čase uskutočnenia právnych úkonov, v lehote splatnosti 2 roky odo dňa uplatnenia si práva na náhradu vlastníkom.

16. Podľa § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z.z., ak fond alebo správca prevedie vlastníctvo k pozemkom podľa odseku 3 alebo zriadi vecné bremeno podľa odseku 5, alebo vyporiada spoluvlastníctvo podľa odseku 6 a vlastník si uplatní svoje právo, patrí mu náhrada vo výške, ktorú fond alebo správca prijal podľa cenových predpisov platných v čase uskutočnenia týchto právnych úkonov, ktorá je splatná najneskôr do dvoch rokov odo dňa uplatnenia práva. Náhradu podľa prvej vety nie je možné previesť na tretiu osobu (pozn. posledná veta s účinnosťou od 1.9.2017).

17. Podľa § 29 d. ods. 2 citovaného zákona na plnenie finančných náhrad podľa § 17 ods. 2 a § 19 ods. 8 prijatých fondom do 31. augusta 2017 sa po 1. septembri 2017 použijú ustanovenia tohto zákona.

18. Podľa § 517 ods.1 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškani. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

19. Podľa § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

20. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

21. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

22. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že dlh zanikne jeho splnením, pričom dlžník je povinný dlh splniť riadne a včas. Ak dlžník plnenie neposkytne najneskôr v posledný deň splatnosti dlhu, dostáva sa do omeškania a ak ide o plnenie peňažného dlhu, veriteľ má právo požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania. Čas splnenia môže byť predovšetkým dohodnutý účastníkmi, ustanovený právnym predpisom alebo určený aj v rozhodnutí súdu (§ 563 Občianskeho zákonníka). K omeškaniu dlžníka dochádza uplynutím doby splatnosti, ktorá sa riadi hmotným právom. Nárok na úroky z omeškania vzniká bez ohľadu na to, čo spôsobilo omeškanie veriteľa, ide teda o objektívnu zodpovednosť. Ak sú splnené zákonné podmienky, omeškanie dlžníka, teda povinnosť platiť úroky z omeškania nastane priamo zo zákona, a to bez ohľadu na zavinenie a toto trvá až do riadneho splnenia záväzku. Z hľadiska funkčnosti úroku z omeškania možno hovoriť o zabezpečovacej funkcii pôsobiacej vo vzťahu k porušeniu povinnosti, t.j. pôsobí v smere včasného plnenia peňažného záväzku a z časti aj o kompenzačnej funkcii.

23. Vychádzajúc z právneho vzťahu medzi stranami v predmetnej veci je treba uviesť, že pre určenie, kedy dochádza k omeškaniu dlžníka (žalovaného), je rozhodujúca právna úprava v ust. § 19 ods.8 zákona č. 180/1995 Z.z. podľa ktorej ak fond alebo správca prevedie vlastníctvo k pozemkom podľa odseku 3 alebo zriadi vecné bremeno podľa odseku 5, alebo vyporiada spoluvlastníctvo podľa odseku 6 a vlastník si uplatní svoje právo, patrí mu náhrada vo výške, ktorú fond alebo správca prijal podľa cenových predpisov platných v čase uskutočnenia týchto právnych úkonov, ktorá je splatná najneskôr do dvoch rokov odo dňa uplatnenia práva. Pri zohľadnení, že oprávnená osoba, t.j. právna predchodkyňa žalobcu p. I. W. (ktorá bola v danom čase vlastníkom pozemkov) si náhradu podľa citovaného ustanovenia u žalovaného uplatnila žiadosťou zo dňa 24.6.2016 doručenou žalovanému dňa 28.6.2016 (táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná a zároveň vyplýva z listinného dôkazu z čl. 37 súdneho

spisu), táto bola zo zákona splatná najneskôr dňa 28.6.2018 a dňom nasledujúcim, t.j. dňa 29.6.2018 sa žalovaný dostal s týmto plnením do omeškania. Tvrdeniu žalovaného o tom, že do omeškania by sa mohol dostať až po tom, čo by neplnil na základe právoplatného rozhodnutia o predmete tohto konania (ktoré neprodukoval v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a uviedol ho až v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu) odvolací súd potom nemohol priznať úspech. V posudzovanom prípade nie je navodený ani stav, v ktorom by bolo možné pri právnom posúdení nároku na zaplatenie úroku z omeškania aplikovať ust. § 520 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého k omeškaniu dlžníka nedôjde, ak veriteľ včas a riadne ponúknuté plnenie od neho neprijme, alebo mu neposkytne súčinnosť, potrebnú na splnenie dlhu (ktoré súd prvej inštancie pri rozhodovaní ani nepoužil), keďže zo skutkových okolností prípadu zisteného vykonaným dokazovaním skutočnosť uvedená vo všeobecnej formulácii žalovaného uvedenej v jeho písomnom vyjadrení sa k žalobe „o neposkytnutí súčinnosti na plnenie finančnej náhrady i napriek písomnej výzve,“ nevyplýva.

24. Na základe uvedeného odvolací súd podľa § 388 C.s.p. rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku II. (ktorým zamietol žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 75 429,12 eur za obdobie od 29.6.2018 do zaplatenia) zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 75 429,12 eur za obdobie od 29.6.2018 do zaplatenia, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia. O výške úroku z omeškania rozhodol podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. pri zohľadnení, že k 29.6.2019 bola základná úroková sadzba ECB podľa § 17 ods. 1 zákona č. 659/2007 Z.z. vo výške 0,00%.

25. Pokiaľ ide o výrok o náhrade trov konania (výrok III.), z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie tento nárok právne posúdil podľa § 255 ods.1 a aj § 257 C.s.p. stručne konštatujúc, že predmetom konania bola žaloba na plnenie, nárok žalobcu nebol splatný pre osobitnú právnu úpravu, dôvody na jeho domáhanie sa žalobou neboli dané od začiatku konania, ale najskôr nastali až krátko pred rozhodnutím vo veci. I tejto časti odôvodnenia rozhodnutia možno vytknúť jeho nezrozumiteľnosť, nejednoznačnosť a i vzájomný rozpor, keď je možné sa len domnievať, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania síce aplikoval § 257 C.s.p. avšak výrokom (nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán), ktorý nezodpovedá ani tomuto ustanoveniu a ani ust. § 255 ods.1 C.s.p. a zodpovedá ust. § 255 ods.2 C.s.p., podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (čo nie je daný prípad).

26. Odvolací súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť na skutočnosť, že v Civilnom sporovom konaní platí zásada, že rozhodovanie o trovách konania je ovládané zásadou úspechu, podľa ktorej účastník, ktorý v konaní dosiahol úspech, má právo na náhradu trov konania. Aplikácia ust. § 257 C.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd náhradu trov celkom lebo sčasti neprizná. Dôvody hodné osobitného zreteľa (teda či vo veci neexistujú zvláštne okolnosti, na ktoré je potrebné pri uložení povinnosti uhradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť) sa skúmajú vždy u účastníka konania povinného plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu. Musí ísť však o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane sporových strán. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane sporu a aby neodporovalo dobrým mravom.

27. V napadnutom rozhodnutí takéto odôvodnenie vo vzťahu k prijatému výroku o trovách konania absentuje a odvolacie námietky žalobcu sú v tomto smere dôvodné. Na základe uvedeného odvolací súd výrok III. napadnutého rozhodnutia podľa § 389 ods.1 písm. b/ C.s.p. zrušil a vec mu podľa § 391 C.s.p. vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 391 C.s.p. viazaný, opakovane rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania a ním prijatú úvahu riadne odôvodniť (§ 220 ods.2, § 234 C.s.p.). V prípade, ak v zmysle § 257 C.s.p. pristúpi k posudzovaniu dôvodov hodných osobitného zreteľa, či už na strane strán sporu, resp. bude zohľadňovať výnimočné okolnosti prípadu (vrátane okolností vedúcich žalobcu k podaniu žaloby) je povinný zabezpečiť, aby jeho rozhodnutie vychádzalo

z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci a aby bolo v naznačenom smere aj riadne odôvodnené; v novom rozhodnutí o veci súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods.3 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).